

Lieksan kaupungin lausunto Lieksan kaarisillan rakennussuojeluesitykseen

Kaupunginhallitus 17.04.2023 § 144
195/00.04.00/2023

Valmistelija

Kaupunginjohtaja

Pohjois-Karjalan ELY-keskukselta on saapunut 6.3.2023 Lieksan kaupungille ilmoitus rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) mukaisen asian vireilletulosta koskien Lieksanjoen kaarisiltaa sekä tilaisuus tulla kuulluksi. Asia POKELY/234/2023/. Lausunto tulee jättää viimeistään 18.4.2023 virka-ajan puitteissa.

Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry on esittänyt Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle 23.2.2023, että Lieksan kaupungissa sijaitseva vanha kaarisilta eli Mähkönsilta määrättäisiin rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltavaksi. Kohde sijaitsee kiinteistöllä 422-1-9901-1, se on osa Siltakatua ja se ylittää Lieksanjoen. Asia on tullut vireille ELY-keskukseen 24.2.2023. Sillan omistaa Lieksan kaupunki.

Sillan suojelemista päättää rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus).

Ennen kuin rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain mukaisessa asiassa tehdään päätös, Lieksan kaupungille varataan tilaisuus tulla kuulluksi rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain 7 §:n ja hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti suojeluesityksestä. ELY-keskus harkitsee suojeluesityksen käsittelyn ajaksi vaarantamiskiellon asettamista. ELY-keskus pyytää Lieksan kaupungilta kannanottoa mahdollisesti vaarantamiskiellosta. Myöhemmässä vaiheessa kaupungille varataan mahdollisuus antaa vastine asiassa saaduista muista lausunnoista.

Lieksan kaupungin lisäksi ELY-keskus pyytää lausunnon Museovirastolta, Pohjois-Karjalan alueelliselta vastuumuseolta ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitolta sekä tieliikenteen alan valtakunnalliselta vastuumuseo Mobilialta.

Ns. kaarisillan teknisestä kunnosta valmistui tutkimus 9.12.2015 (Ramboll). Sillan heikon kunnan vuoksi Lieksan kaupunginvaltuusto teki päätöksen 29.5.2017 § 44, että Lieksanjoen ylittävän kaarisillan paikalle rakennetaan uusi silta, ja vanha silta siten puretaan. Asiasta tehtiin kunnallisvalitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus hylkäsi valituksen 5.12.2018 ja pysytti valtuuston päätöksen voimassa.

Vuonna 2017 Museovirasto teki Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle esityksen suojella kaarisilta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla. ELY-keskus hylkäsi suojeluesityksen 21.5.2018 (POKELY/514/2017). Päätöksessään ELY-keskus totesi, että kaarisillan suojelukysymys kuuluu ensisijaisesti tutkittavaksi asemakaavalla ja ELY-keskus siirsi siten asian käsittelyn Lieksan kaupungille. Museovirasto teki vuorostaan 14.6.2018 valituksen ympäristöministeriölle edellä mainitusta ELY-keskuksen päätöksestä. Ympäristöministeriö hylkäsi Museoviraston valituksen 28.10.2019 ja pysytti ELY-keskuksen päätöksen voimassa.

Lieksan kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.12.2021 § 152 Mähkönsillan asemakaavan. Kaava mahdollisti kaarisillan purkamisen ja uuden

rakentamisen entiselle sijainnille. Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry ja Museovirasto valittivat kaavasta, mutta 9.6.2022 Itä-Suomen hallinto-oikeus hylkäsi valitukset. Lieksan kulttuuriperinnön tuki ry haki valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta, mutta korkein hallinto-oikeus ei myöntänyt asiassa valituslupaa, joten hallinto-oikeuden päätös ja asemakaava ovat saaneet lainvoiman.

Lieksan kaupunki on hankkinut lausunnon valmisteluun lakiasiantuntijapalvelua aihealueeseen perehtyneeltä toimijalta. Lieksan kaupungin lausunto kokonaisuudessaan on liitteenä.

Lieksan kaupunki katsoo, että suojeluesitys tulee hylätä tai jättää kokonaan tutkimatta lausunnossa esitetyin perustein. Lausunnon johtopäätökset on esitetty alla tiivistetysti:

- Suojeluesityksessä tarkoitettu suojeluasia on jo ratkaistu lainvoimaisella asemakaavalla, jolla suojelua ei ole pidetty tarpeellisena. Suojeluasia on lisäksi aiemmin arvioitu lainvoimaisella ympäristöministeriön päätöksellä, jossa sovellettavana on ollut rakennusperinnön suojelemisesta annettu laki, jota nyt uudestaan esitetään suojelun perusteeksi.
- Rakennusperinnön suojelemisesta annettua lakia pyritään suojeluesityksessä käyttämään ikään kuin suojelukysymyksen ylimääräisenä muutoksenhakuprosessina tilanteessa, jossa suojelukysymys on jo lainvoimainen. Mainittua erityislakia ei ole tarkoitettu ylimääräiseen muutoksenhakuun, mitä kuvastaa myös asemakaava-alueiden jääminen lain pääsääntöisen soveltamisalan ulkopuolelle.
- Suojeluasiaa ei voida arvioida rakennusperinnön suojelusta annetun lain nojalla uudelleen, koska se ei tässä tilanteessa kuulu mainitun lain soveltamisalaan ja koska asia on jo aiemmin ratkaistu kahdella lainvoimaisella päätöksellä sekä maankäyttö- ja rakennuslain että rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla.
- Vaarantamiskiellolle ei ole kaupungin käsityksen mukaan ole edellytyksiä.
- Alueella voimassa olevassa Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040, 1. vaihe eikä Lieksan keskustaajaman osayleiskaavassa ei ole määrätty suojelumerkintää kaarisillalle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. antaa liitteenä olevan lausunnon Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle liittyen Lieksan kaarisillan rakennussuojeluesitykseen,

2. esittää ELY-keskukselle, että suojeluesitys tulee hylätä tai jättää tutkimatta perusteettomana,

3. todeta, ettei vaarantamiskiellon määrittämiselle kaupungin käsityksen mukaan ole asiassa edellytyksiä,

4. pyytää ELY-keskusta ottamaan kantaa myös suojeluesityksen tekijän toimivaltaan, joka vaikuttaa olosuhteiden valossa kyseenalaiselta,

5. esittää samalla huolensa siitä, että Mähkösillan lainvoimaisen asemakaavan toteutus pitkittyy entisestään kaarisillan rakennussuojeluesityksen käsittelyn vuoksi. Siltaan liittyvät käsittelyt eri vaiheineen ovat kestäneet jo kohtuuttoman kauan, vuodesta 2017. Tämän vuoksi kaupunginhallitus pyytää ELY-keskusta kiirehtimään kaarisillan suojeluesityksen käsittelyä. Asian nopea käsittely on kaupungille merkityksellinen ja lainvoimaisen asemakaavan toimenpiteiden viivästyminen on kaupungille kohtuutonta.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

1. antaa liitteenä olevan lausunnon Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle liittyen Lieksan kaarisillan rakennussuojeluesitykseen,

2. esittää ELY-keskukselle, että suojeluesitys tulee hylätä tai jättää tutkimatta perusteettomana,

3. todeta, ettei vaarantamiskiellon määräämiselle kaupungin käsityksen mukaan ole asiassa edellytyksiä,

4. pyytää ELY-keskusta ottamaan kantaa myös suojeluesityksen tekijän toimivaltaan, joka vaikuttaa olosuhteiden valossa kyseenalaiselta,

5. esittää samalla huolensa siitä, että Mähkösillan lainvoimaisen asemakaavan toteutus pitkittyy entisestään kaarisillan rakennussuojeluesityksen käsittelyn vuoksi. Siltaan liittyvät käsittelyt eri vaiheineen ovat kestäneet jo kohtuuttoman kauan, vuodesta 2017. Tämän vuoksi kaupunginhallitus pyytää ELY-keskusta kiirehtimään kaarisillan suojeluesityksen käsittelyä. Asian nopea käsittely on kaupungille merkityksellinen ja lainvoimaisen asemakaavan toimenpiteiden viivästyminen on kaupungille kohtuutonta.

Merkittiin, että Esko Saastamoinen ja Matti Taponen maakuntahallituksen jäseninä ilmoittivat olevansa esteellisiä ja poistuivat kokoushuoneesta tämän pykälän käsittelyn ajaksi.

Lisätietoja

Kaupunginjohtaja Jarkko Määttänen, p. 040 1044 001,
sähköposti jarkko.maattanen(at)lieksa.fi